

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2010/2515
Karar No : 2014/5827

Temyiz Eden (Davalı) : Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı - ANKARA

Karşı Taraf (Davacı) : TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası

Vekili : Av. Zuhal Dönmez

Bestekar Sok. No:49/5 Kavaklıdere/ANKARA

İstemin Özeti : Balıkesir İdare Mahkemesinin 24.12.2009 tarih ve E:2009/53

K:2009/1635 sayılı kararının temyizden incelenerek bozulması istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Savunma verilmemiştir.

Danıştay Tetkik Hâkimi : Nizami Sevindi

Düşüncesi : Sonucu itibarıyla yerinde olan Mahkeme kararının onanması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onuncu Dairesince gereği görüldü:

Dava, Balıkesir ili, Burhaniye ilçesi, Börezli köyü, 224 ada, 3 parsel sayılı 118.256m²lik alanın T tipi ceza ve infaz kurumu yapılmak üzere tarım dışı amaçla kullanılmasının uygun bulunmasına ilişkin 3.12.2008 tarihli işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

Balıkesir İdare Mahkemesince; dava konusu işlem öncesinde, Adalet Bakanlığı tarafından alınması gereken kamu yararı kararının kaymakamlıkça, ilçe idare kurulunca ve başsavcılığın talebi doğrultusunda il idare kurulunca alındığı, Bakanlıklarca alınmış bir kamu yararı kararı bulunan plan ve yatırım olmadan tesis edilen dava konusu işlemde hukuka uyarlılık bulunmadığı gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.

5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu'nun "Toprak Koruma Kurulunun Görevleri" başlıklı 5. maddesinde "Kurulun görevleri aşağıda belirtilmiştir." cümlesinden sonra "a) Arazi kullanılan tüm faaliyetlerde, arazinin korunması, geliştirilmesi ve verimli kullanılmasına yönelik inceleme, değerlendirme ve izleme yapmak, ortaya çıkan olumsuzlukları belirtmek, toprak korumayı ve bununla ilgili sorunları giderici önlemleri almak, geliştirmek, uygulanmasını sağlamak için görüş oluşturmak, b) Arazi kullanımını gerektiren tüm girişimleri yönlendirmek üzere, yerel plân veya projelerin uygulanması amacıyla takibini yapmak, c) Toprak koruma önlemlerinin yerine getirilmesi sürecini yerel ölçekte izlemek, değerlendirmek ve çözümleyici öneriler geliştirmek, hazırlanacak toprak koruma ve arazi kullanım plânları doğrultusunda, yerel ölçekli yıllık iş programları için görüş oluşturmak ve uygulamaya konulmasının takibini yapmak, ç) Ülkesel, bölgesel veya yerel ölçekli yapılan plânlar arasındaki uyumu denetlemek, d) Kanunda yer alan konularla ilgili başvuruları almak ve ilgililere aktarmak, e) Kanunla verilen diğer görevleri yapmak" hükmüne yer verilmiştir.

Aynı Yasanın "Tarım Arazilerinin Amaç Dışı Kullanımı" başlıklı 13. maddesinde, "Mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri, dikili tarım arazileri ile sulu tarım arazileri tarımsal üretim amacı dışında kullanılamaz. Ancak, alternatif alan bulunmaması ve Kurulun uygun görmesi şartıyla; (...) d) Bakanlıklarca kamu yararı kararı alınmış plân ve yatırımlar, e) Kamu yararı gözetilerek yol altyapı ve üstyapısı faaliyetlerinde bulunacak yatırımlar, (...) için, bu arazilerin

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2010/2515
Karar No : 2014/5827

amaç dışı kullanım taleplerine, toprak koruma projelerine uyulması kaydı ile Bakanlık tarafından izin verilebilir. Bakanlık bu yetkisini valiliklere devredebilir.

Mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri, dikili tarım arazileri ile sulu tarım arazileri dışında kalan tarım arazileri; toprak koruma projelerine uyulması kaydı ile valilikler tarafından tarım dışı kullanımlara tahsis edilebilir. (...)

Tarım arazilerinin korunması ve amaç dışı kullanımına dair uygulamaların usûl ve esasları tüzükle düzenlenir. " hükümleri amirdir.

Anılan Yasaya dayanılarak çıkarılan, "Tarım Arazilerinin Korunması, Kullanılması ve Arazi Toplulaştırılmasına İlişkin Tüzüğü'nün" "Tanımlar" başlıklı 4. maddesinin 1. fıkrasının (I) bendinde, kamu yararı kararının, Bakanlıklarca yatırım programına alınmış yatırımlar ile insan, toplum ve çevre ilişkilerinde dengeyi bozucu nitelikte olmayan, ekonomik, ekolojik ve toplumsal kayıplar bakımından toplum aleyhine sonuçlar doğurmayan, kişiler ve toplum yararı birlikte gözetilerek ilgili bakanlık veya açıkça yetki verilen birimler tarafından alınan kararı, ifade ettiği; 8. maddesinde, "Her ölçekteki imar ve çevre düzeni planlarının yapılması ve değiştirilmesinde tarım arazilerinin tarım dışı amaçlı faaliyetlere ayrılmasına kurulun uygun görüşü alınarak Bakanlık veya valiliklerce izin verilebilir.", hükmü yer almış, "Tarım Arazilerinin Amaç Dışı Kullanımı" başlıklı 9. maddesinde de, "(1) Mutlak tarım arazileri, özel ürün arazileri, dikili tarım arazileri, sulu tarım arazileri, alternatif alan bulunmaması ve kurulun uygun görmesi şartıyla; (...) d) Bakanlıklarca kamu yararı kararı alınmış plan ve yatırımlar, e) Kamu yararı gözetilerek yol, altyapı ve üstyapı faaliyetlerinde bulunacak yatırımlar, (...) için bu arazilerin amaç dışı kullanım taleplerine, toprak koruma projesine uyulması kaydıyla Bakanlık tarafından izin verilebilir. Bakanlık bu yetkisini valiliklere devredebilir.(....) (3) Etüt raporunda belirtilen alternatif alanların; etüt raporu, teknik, ekolojik ve ekonomik kriterler ile tarım dışı amaçla arazi kullanım talebini yapanın yazılı görüşü dikkate alınarak kurul tarafından alternatif olup olmayacağı değerlendirilerek karara bağlanır." (...) hükümleri yer almaktadır.

Dava dosyasının incelenmesinden, Adalet Bakanlığı'nca 2009-2014 yılları arasında yatırım programı kapsamına alınarak Balıkesir ili, Burhaniye ilçesi, Börezli köyü, Ayıtarası mevki, 124 ada, 3 sayılı parselde kayıtlı 118.256 m²'lik 1. sınıf tarım arazisi üzerinde T Tipi İnfaz Kurumu yapılmasının planlandığı ve kaymakamlık tarafından sözkonusu tarım arazisinin kullanımı amacıyla İl Tarım müdürlüğünden görüş sorulduğu, il tarım müdürlüğünce hazırlanan etüt raporu sonucunda arazinin tarım dışı kullanımının uygun olmadığı yönünde görüş verildiği, bunun üzerine kaymakamlıkça yatırıma ilişkin olarak kamu yararı kararı alındığı, aynı şekilde İlçe İdare Kurulunca da sözkonusu tesisin yapımına ilişkin kamu yararı kararı alındığı ve akabinde Valilik Toprak Koruma Kurulu'ndan görüş istendiği, toprak koruma kurulunca verilen görüşte Ceza İnfaz Kurumunun yapılabilmesi için mevzii imar planı yapılmasının kabul edildiği ve Tarım ve Köyüşleri Bakanlığı'ndan görüş sorulduğu, bunun üzerine anılan bakanlıkça sözkonusu arazinin tarım dışı amaçla kullanılmasının mümkün görüldüğüne ilişkin görüş verildiği, bu işlemin iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda belirtilen Yasa ve Tüzük hükümlerinin birlikte incelenmesinden; tarım arazilerinin tarım dışı amaçlı faaliyetlere ayrılmasına izin verilmesinde, Kurulun uygun

